

I Semester B.H.M./B.C.A. Examination, November/December 2016
 (Freshers and Repeaters) (CBCS)
 (2014-15 and Onwards)
LANGUAGE SANSKRIT – I
Meghadutam, Grammar and Comprehension

Time : 3 Hours

Max. Marks : 70

Instructions : 1) Answer in Sanskrit/Kannada/English.
 2) Question No. I, V and VI should be answered in Sanskrit only.

- I. समीचीनम् उत्तरं चिनुत । (10x1=10)
- सर्वियाद उद्भृठवन्नू आरीसि उर्दैयीरि.
- Select the correct answer.
- 1) मेघदूतं किं प्रकारकं काव्यम् ?
 अ) महाकाव्यम्   आ) लघुकाव्यम्   इ) गद्यकाव्यम्   ई) चम्पूकाव्यम्
  - 2) कालिदासस्य जन्मभूमिः का इति कथयते ?
 अ) काशी   आ) अलका   इ) उज्जयिनी   ई) अयोध्या
  - 3) कालिदासः कस्मिन् अलङ्कारप्रयोगे प्रसिद्धः ?
 अ) रूपकः   आ) उपमा   इ) श्लेषः   ई) उत्त्रेक्षा
  - 4) कुबेरस्य सेवकः कः ?
 अ) यक्षः   आ) यमः   इ) अग्निः   ई) वायुः
  - 5) वत्सराजः कः ?
 अ) विक्रमः   आ) उदयनः   इ) अग्निमित्रः   ई) पुरुरवः
  - 6) खे मेघं के सेविष्यन्ते ?
 अ) चातकाः   आ) काकाः   इ) बलाकाः   ई) पिकाः
  - 7) अवन्तीराजपुत्री का ?
 अ) महाश्वेता   आ) विनता   इ) वसुधा   ई) वासवदत्ता
  - 8) शप्तः यक्षः कुत्र वसतिं चक्रे ?
 अ) रमणाश्रमेषु   आ) रामगिर्याश्रमेषु   इ) कण्वाश्रमेषु   ई) बदरिकाश्रमेषु

9) रिक्तः सर्वः किं भवति ?

- अ) गुरु   आ) लघु   इ) उष्णं   ई) शीतं

10) शरवणभवः कः ?

- अ) स्कन्दः   आ) विनायकः   इ) इन्द्रः   ई) वायुः

॥. द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं लिखत ।

$$(2 \times 10 = 20)$$

ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರ.

Answer any two of the following :

१) यक्षेन निर्दिष्टम् अलकापर्यन्तं मार्गं विवृणुत ।

ಅಲಕಾನಗರಿಯವರೆಗೆ ಯಕ್ಕಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

Describe the path upto Alaka as directed by Yaksha.

2) कालिदासस्य जीवन, देश, काल, क्रतीः अधिकत्य प्रबन्धं लिखत ।

ಕಾಲಿದಾಸನ ಜೀವನ, ದೇಶ, ಕಾಲ ಕ್ರಿಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.

Write an essay on the life, date and works of Kalidasa.

3) मेघदते विद्यमानानां पर्वतानां वर्णन क्रूरुत ।

ಮೇಘದೂತದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರಿ.

Describe the mountains mentioned in Meghadutam.

III. त्रयाणां श्लोकानाम् अनुवादं कृत्वा भावं विवृणुत ।

(3×4=12)

ಯಾವುದಾದರೂ ಮೂರು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ವಿವರಿಸಿ.

Translate and explain any three of the following.

१) धूमज्योतिः सलिलमरुतां संनिपातः क्व मेघः

सन्देशार्थः कव पटुकरणैः प्राणिभिः प्रापणीयाः ।

इत्यौत्सुक्यादपरिगणयन् गुह्यकस्तं ययाचे

कामार्ता हि प्रकृतिकृपणाश्चेतनाश्चेतनेषु ॥

२) सन्तप्तानां त्वमसि शरणं तत्पयोद प्रियाया:

सन्देशं मे हर धनपतिक्रोधविश्लेषितस्य ।

गन्तव्या ते वस्तिरलका नाम यक्षेश्वराणं

ब्राह्मोद्यानस्थितहरशिरश्चन्दिका धौतहर

बाह्योद्यानस्थितहरशिरश्चन्द्रिका धौतहर्म्य ॥

3) त्वयायत्तं कृषिफलमिति भ्रूविकारानभिज्ञैः

प्रीतिस्मिग्धैर्जनपदवधूलोचनैः पीयमानः ।

सद्यः सीरोत्कषणसुरभि क्षेत्रमारुह्य मालं

किञ्चित्पश्चाद् ब्रज लघुगतिर्भूय एवोत्तरेण ॥

4) प्राप्यावन्तीनुदयनकथाकोविदग्रामवृद्धान्

पूर्वोदिष्टामनुसर पुरीं श्रीविशालां विशालाम् ।

स्वल्पीभूते सुचरितफले स्वर्गिणां गां गतानां

शेषेः पुण्यैर्हुतमिव दिवः कान्तिमत्खण्डमेकम् ॥

5) अप्यन्यस्मिज्जलधर महाकालमासाद्य काले

स्थातव्यं ते नयनविषयं यावदत्येति भानुः ।

कुर्वन्सन्ध्याबलिपटहतां शूलिनः श्लाघनीयां

आमन्द्राणां फलमविकलं लप्स्यसे गर्जितानाम् ॥

IV. द्वयोः ससन्दर्भ विवृणुत ।

(2x4=8)

या द्वयादयोऽरद्धाद्युम्भुत्तु नृपतिः विवृणुते ।

Annotate any two of the following.

1) वप्रक्रीडापरिणतगजप्रेक्षणीयं ददर्श ।

2) प्राप्ते मित्रे भवति विमुखः किं पुनर्यस्तथोच्चैः ।

3) काश्यं येन त्यजति विधिना स त्वयैवोपपाद्यः ।

4) यात्रा मोघा वरमधिगुणे नाधमेलब्धकामः ।

V. संस्कृतभाषया उत्तराणि लिखत ।

स०पूँडेलीलुठुठिसि०

Answer in Sanskrit.

a) पश्चानां लिङ्गविभक्तिवचनानि लिखत ।

1) शम्भोः	2) तस्याः
3) अनिलः	4) मेघः
5) भवन्तम्	6) चामरैः
7) लक्ष्मीम्	8) वायुम्

(5×1=5)

b) पश्चानां लकारपुरुषवचनानि लिखत ।

1) गच्छ	2) पश्यामि
3) अस्ति	4) दृश्यते
5) अकरोत्	6) यथाचे
7) सेविस्यन्ते	8) अभवम्

(5×1=5)

VI. इमं परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

(5×2=10)

क्रिकेट्, टेनिस्, केरं, ब्याइमिण्टन्, बाक्सिंग्, पोलो, गाल्फ्, इत्यादिकाः बहु संख्याकाः वैदेशिकाः क्रीडाः अद्य भारतेऽपि क्रीड्यन्ते । ओलिम्पिक्, एषियाइ इत्यादि प्रतियोगितासु वैदेशिक क्रीडानामेव प्रामुख्यमस्तीति प्रशासनानि जनता च वैदेशिकक्रीडानां प्रोत्साहम् अधिकं कुर्वन्ति । तेषां मध्ये 'एकादशमूर्खैः क्रीड्यमाना लक्षाधिकमूर्खैः दृश्यमाना' इति विनोदार्थं कुप्रसिद्धा क्रिकेट् क्रीडा क्रीडार्थं रक्षितस्य धनस्य बहुभागं कवलयति । अनेन इतराः क्रीडाः पश्चात् पतन्ति उपेक्षिताः तिष्ठन्ति च । क्रिकेट् समये कार्यालयेषु विद्यालयेषु च अत्यल्पं कार्यं सम्पद्यते । अधिकानां मानव होराणाम् अपव्ययः भवतीति केषुचित् अभिवृद्धेषु देशेषु क्रिकेट् क्रीडा न क्रीड्यते इति तु सन्तोषस्य स्थानम् । अद्यत्वे विज्ञानस्य कारणात् प्रादुर्भूताः नूतनाः क्रीडाः अपि सन्ति ।

प्रश्ना :

- 1) वैदेशीया क्रीडाः काः ?
- 2) कुत्र वैदेशिकक्रीडानां प्रामुख्यं वर्तते ?
- 3) क्रिकेट् कथं कुप्रसिद्धा ?
- 4) क्रिकेट् किं कवलयति ?
- 5) सन्तोषस्य स्थानं किम् ?